

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу
Гавви Олександра Володимировича

на тему «**Неакадемічні форми філософської комунікації у розвитку
теоретичної думки**»,

представлену на здобуття ступеня доктора філософії
у галузі знань 03 Гуманітарні науки
за спеціальністю 033 Філософія

Актуальність теми дисертації.

Рецензована дисертація, що присвячена вивченню змісту та виявленню специфіки неакадемічних форм філософської комунікації щодо їхньої ролі у розвитку теоретичної думки, є безсумнівно актуальною. Про це свідчить синхронізоване зростання наукового інтересу до даного тематичного напрямку із збільшенням, особливо в останні роки тотальності мультимедійної комунікативної взаємодії, практичного попиту на неакадемічну філософську розмову, інтелектуальну дискусію представників багатьох екзистенційно небайдужих верств суспільства. Особливої затребуваності у сьогоденні ця тема набуває з огляду на постановку проблеми взаємозв'язку і взаємопереходу академічних форм у неакадемічні та навпаки: як розгортання філософського дискурсу – діалектичного процесу в його історичній динаміці й сучасних інтерактивних проекціях наступництва філософського діалогу для генерування творчих зусиль, культури теоретичного мислення різних поза-академічних спільнот, об'єднань та союзів. Актуальності обраній проблематиці додає встановлення відмінності теоретичної думки від інших способів осмислення реальності, яку автор дисертації розглядає в якості цілі та перспективи неакадемічного модерування філософської комунікації.

Оцінка обґрунтованості наукових результатів дисертації, їх достовірності та новизни.

Наукова новизна дисертаційного дослідження полягає в тому, що в праці вперше «вирізнено історичні форми неакадемічної філософської комунікації на протигагу академічним, виявлено їхню специфіку та встановлено ту роль, яку вони відіграють як рушії розвитку теоретичної думки в послідовності суспільної історії». Достовірність цього дисертант підтверджує методологічною обґрунтованістю, послідовністю та логічністю міркувань. «Систематизовано залежність теоретичних ідей і способів мислення від типу спілкування в просторах певної комунікативної форми як в історії філософії, так і загальнолюдської культури». Достовірність даного результату як новизни дослідження автор засвідчує широкою історико-філософською

контекстуальністю власної розвідки. «Запропоновано форми неакадемічної ініціативи та самоорганізації для культивування навичок теоретичного мислення і філософської комунікації». Достовірність вказаного наукового результату підтверджується дисертантом в єдності теоретичного і практичного як принципу, на основі якого осмислені та впроваджені здобутки неакадемічної філософської комунікації сучасного соціокультурного простору.

Новими є також «розрізнення понять академічності та академізму, неакадемічності та неакадемізму»; «визначення протилежності академічного та неакадемічного в діалектиці філософської комунікації та спілкування як стимулів і каталізаторів генези теоретичної думки»; «інтерпретація теоретичного мислення з огляду на стратегії трансформацій когнітивних навичок майбутнього»; «розуміння філософської школи, філософського клубу, філософського гуртка, салону, наукового осередку, товариства, академії, університету та їх ролі в розвитку теоретичного мислення певної історичної доби».

Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів забезпечено достатнім обсягом наукових джерел та послідовним використанням наукових методів дослідження.

Наукове дослідження було виконано здобувачем на кафедрі філософії Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» в рамках ініціативної наукової теми «Філософія творчості як теоретична основа технологічних і соціальних інновацій» (номер державної реєстрації УкрІНТЕІ № 0121U113478, дата реєстрації: 21.10.2021 р.) під науковим керівництвом доцента кафедри філософії, кандидата філософських наук, доцента Костроміної Ганни Михайлівни.

Спираючись на чітке формулювання мети і завдань роботи, положень, що винесено на захист, доцільне застосування адекватних методів аналізу, достатній обсяг джерелознавчого матеріалу, можна відзначити, що наукова мета, поставлена у рецензованому дисертаційному дослідженні, а саме виявлення специфіки неакадемічних форм філософської комунікації та розкриття їхньої ролі у розвитку теоретичної думки в сучасних умовах, досягнута повністю, а здобувач О.В. Гавва повною мірою оволодів методологією наукової діяльності.

Оцінка змісту дисертації, її завершеність та дотримання принципів академічної доброчесності.

За своїм змістом дисертаційна робота здобувача повністю відповідає Стандарту вищої освіти за спеціальності 033 Філософія та напрямам дослідження відповідно до освітньо-наукової програми «Філософія».

Дисертаційне дослідження є завершеною науковою працею і свідчить про наявність особистого внеску здобувача у науковий напрям філософії діалогу у вітчизняній інтелектуальній традиції.

Розглянувши звіт подібності за результатами перевірки дисертаційної роботи на текстові збіги, можна дійти висновку, що дисертаційна робота Гавви Олександра Володимировича є результатом самостійного дослідження здобувача й не містить елементів фальсифікації, компіляції, фабрикації, плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати й тексти інших авторів мають належні посилання та відповідне джерело.

Мова та стиль викладення результатів.

Дисертаційна робота написана в цілому гарною академічною українською мовою, у тексті роботи використано загальноприйнятну термінологію – філософські поняття та категорії. Представлена на рецензування наукова праця логічно структурована, а заявлені назви кожного розділу повністю відповідають їхньому змісту.

Дисертація складається з анотації (українською та англійською мовами) вступу, 3 розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації 240 сторінок.

У Вступі обґрунтовано вибір теми дисертаційного дослідження, охарактеризовано її актуальність, означено об'єкт та предмет дослідження, визначено мету й завдання, також присутні інші структурні елементи Вступу, які містять належну дисертаційну наповненість.

У першому розділі розкриті теоретико-методологічні засади дослідження: концептуально сфокусоване поняття теоретичної думки у визначеннях філософського мислення; описані та диференційовані академічність і академізм – неакадемічність і неакадемізм, з'ясовано внутрішнє протиріччя академічності та неакадемічності; сформульовано значення філософської комунікації, роль спілкування у забезпеченні неакадемічних форм як способу зростання теоретичного мислення.

Другий розділ присвячено історичній генезі неакадемічних форм філософської комунікації як рушіїв розвитку теоретичної думки: виникнення академічних форм філософської комунікації пояснене як умова вирізнення теоретичної думки в Античності; відтворено протиставлення академічних і неакадемічних форм у філософії Середньовіччя та Відродження як новий горизонт теоретичного мислення; розкрито розвиток теоретичної думки Нового часу у зверненні до форм поза академічної філософської комунікації.

У третьому розділі дисертант зорієнтовує дослідження до контекстів культивування сучасного теоретичного мислення в просторі неакадемічної

філософської комунікації, зокрема, до сучасного запиту на теоретичне мислення як ключової навички майбутнього та необхідності її набуття; обґрунтування філософської комунікації між академізмом і неакадемічністю щодо простору виникнення теоретичної думки сьогодення.

У Висновках узагальнено результати проведеного дослідження, які повною мірою кореспондують із пунктами новизни, що винесені на захист; також окреслені перспективи подальшої розробки дисертаційної проблематики.

Дисертаційну роботу оформлено відповідно до вимог наказу МОН України від 12 січня 2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації».

Оприлюднення результатів дисертаційної роботи.

Наукові результати дисертації висвітлено в 4 наукових публікаціях, серед яких 3 статті опубліковано у фахових виданнях України з філософських наук, 1 стаття у міжнародному іноземному виданні, що включене до міжнародних наукометричних баз.

Результати дисертації були апробовані на 7 наукових конференціях та опубліковані в збірниках матеріалів конференцій.

Таким чином, наукові результати, представлені в дисертаційній праці, повністю висвітлені у наукових публікаціях здобувача.

Недоліки та зауваження до дисертаційної роботи.

Поряд із загальним позитивним враженням від дисертації Гавви О.В., окремі тези роботи викликають питання і бажання подискутувати.

1. Олександр Гавва провів чималу історико-філософську розвідку щодо академічної та неакадемічної форм існування філософії. Проте хотілося б знайти чітке пояснення, у чому саме полягає причина багаторічної *зневаги* та навіть обструкції щодо неакадемічних форм та чому суто в наш час відбувається їхня реабілітація? Що саме є маркером «справжньої» і «несправжньої» філософії – себто, чим відрізняється комунікація-філософування у публічному просторі від, наприклад, щирої розмови друзів про сенс життя за філіжанкою кави?

2. У дисертації йдеться переважно про філософську комунікацію, але майже проігноровано роль риторики та еристики в цих процесах. Проте данні сфери знань не тільки мають таку ж прадавню історію, як і самі форми неакадемічного філософування, починаючи з античного симпосіа, а й зрештою є провідними формами комунікації такого роду.

3. На стор. 190 дисертант пише: «М.П. Препотенська із посиланням на блог учасників філософського кафе стисло описала принципову схему його роботи». Це не відповідає науковому фактажу теми. Адже, по-перше, цитати блогерів навряд чи можуть слугувати авторитетними посиланнями для висновків науковців. По-друге, не схемі, а організації дискурсу кафе-філо та його ролі у розвитку гуманітаристики присвячується багато серйозної аналітики. Прикладом може бути, зокрема, відомий академічний журнал Європи «Diotime», де висвітлюються актуальні дидактики та практики філософії, включаючи й кафе-філо <https://diotime.lafabriquephilosophique.be/numeros/073/003/>. Своє місце тема отримала й у Вікіпедії.

4. Дисертант зазначає на стор. 192: «До кафе (філо) вхід вільний усіх охочих, будь-хто може завітати до кав'ярні та піти, не вникаючи в суть того, що відбувається: це схоже на вечори живої музики, коли в кафе може зустрічатися та проводити заходи джаз-клуб...». Насправді організація кафе-філо не є «прохідним двором», а являє собою чітко регламентований дискурс щодо учасників, спікерів і ньюсмейкерів, доповідей докторів філософії, сюжету та таймінгу дискусії.

5. У подальших наукових розвідках було б доречно врахувати наявність й еволюцію неакадемічної філософії у медіапросторі, зокрема – у радіо-та теле-ефірах.

При цьому вважаю, що висловлені зауваження не є визначальними, а натякають на великий евристичний потенціал дисертації, не зменшують наукову новизну та практичну значимість результатів дослідження, отже не впливають на позитивну оцінку дисертаційної роботи.

Висновок про дисертаційну роботу.

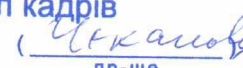
Вважаю, що дисертація здобувача ступеня доктора філософії Гавви Олександра Володимировича на тему «Неакадемічні форми філософської комунікації у розвитку теоретичної думки» виконана на високому науковому рівні, не порушує принципів академічної доброчесності та є завершеним науковим дослідженням, сукупність теоретичних і практичних результатів якого розв'язує наукове завдання розвитку філософської комунікації в формуванні теоретичного мислення. Дисертаційна робота за актуальністю, практичною цінністю та науковою новизною повністю відповідає вимогам чинного законодавства України, що передбачені у п. 6-9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

Здобувач Гавва Олександр Володимирович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 03 Гуманітарні науки за спеціальністю 033 «Філософія».

Рецензент:

Професор кафедри філософії
Національного технічного
університету України
«Київський політехнічний
інститут імені Ігоря
Сікорського», доктор
філософських наук, доцент

/ /

Марина ПРЕПОТЕНСЬКА
Підпис гр. _____
ЗАСВІДЧУЮ
Відділ кадрів
 ()
підпис пр-ще

« 14 » 12 2023 року